Írta: Konrad Sutarski
2015. március 31. kedd, 07:42

Dr. Orsós Ferenc professzor történetével Konrad Sutarski barátom 2010-ben megjelent, *Az én Katynom*
című könyvében találkoztam. Egy cigány értelmiségi rendkívüli története a történelem viharos éveiből. Úgy vélem mindannyiunk számára hasznos megismerni.
(Rostás - Farkas György)

Orsós Ferenc 1879. augusztus 22-én született a Magyarország délkeleti részében fekvő, idővel Temesvárhoz (ma románul Timisoara) csatolt Spindl nevű helységben.

Tanulmányait a budapesti orvoskaron fejezte be 1903-ban. A kaposvári kórház kórboncnok főorvosa lett,.s közben a budapesti egyetemen magántanári képesítést nyert kórbonctanból.

1918-ban a debreceni egyetem Kórbonctani Intézetének, majd három évvel később ugyanott a Törvényszéki Orvostani Intézetének vezetője lett. 1935-ben meghívást kapott Budapestre, s a Pázmány Péter Tudományegyetem Törvényszéki Orvostani Intézetének lett a vezetője nyilvános professzori rangban. Ebben az időszakban az Orvosi Kamara képviseletében tagja volt a Parlament Felsőházának. A Magyar Orvosok Nemzeti Egyesületének elnöki tisztét is ellátta. 1928-tól a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja, 1940-től pedig rendes tagja volt. Mintegy 250 tudományos munkát publikált a kórbonctan és a törvényszéki orvostan területéről.

1944 augusztusában, Katyn miatt tartva a szovjetektől és az NKVD-től, az Intézetet, annak tudományos javait és néhány munkatársát Németországba telepítette át (az egész orvoskar áttelepítésének keretén belül). Ugyanazon év októberében ugyan még visszatért Budapestre,

ám decemberben újra elhagyta, immáron véglegesen, Magyarországot.

Németországban telepedett le (az amerikai zónában), előbb Halle am Saaléban, 1946-tól pedig Mainzban ahol az ottani egyetem professzoraként müvészeti anatómiát tanított. Itt kell ine), említeni, hogy Orsós professzor nem csak kutatóorvosként ért el sikereket, művészi adottságokkal is rendelkezett a rajz, grafika és a festészet területén. Alkotásait többízben is bemutatta nyilvános kiállításokon a háború előtt csakúgy, mint a németországi éveiben. Összesen tizenhét egyéni tárlata volt.

1955-ös nyugdíjba vonulásáig dolgozott a mainzi egyetemen. Mainzban hunyt el 1962-ben.

Orsós Ferenc életének jelentős eseményeiről unokaöccse, dr. Orsós Sándor professzor mesélt egy közreműködésemmel 1990 tavaszán a kiváló krakkói történész, Stanislaw Maria Jankowski által a professzor budapesti lakásán készített interjúban:

„Ferenc bácsikám másoknál többet tudott az oroszokról, az országukról, a mentalitásukról, arról, hogy milyen ravaszak és kegyetlenek tudnak lenni. Még az első világháború idején került orosz fogságba, különféle fogolytáborok után eljutott egészen Krasznojarszkig. A háború befejezése után is fogva tartották, s később már nem volt könnyű hazatérni az előbb a bolsevik forradalom, majd a polgárháború által sújtott országból. Krasznojarszkban emlékezetébe véste, mire képes a bolsevik CSEKA (az NKVD elődje — K.S .)...

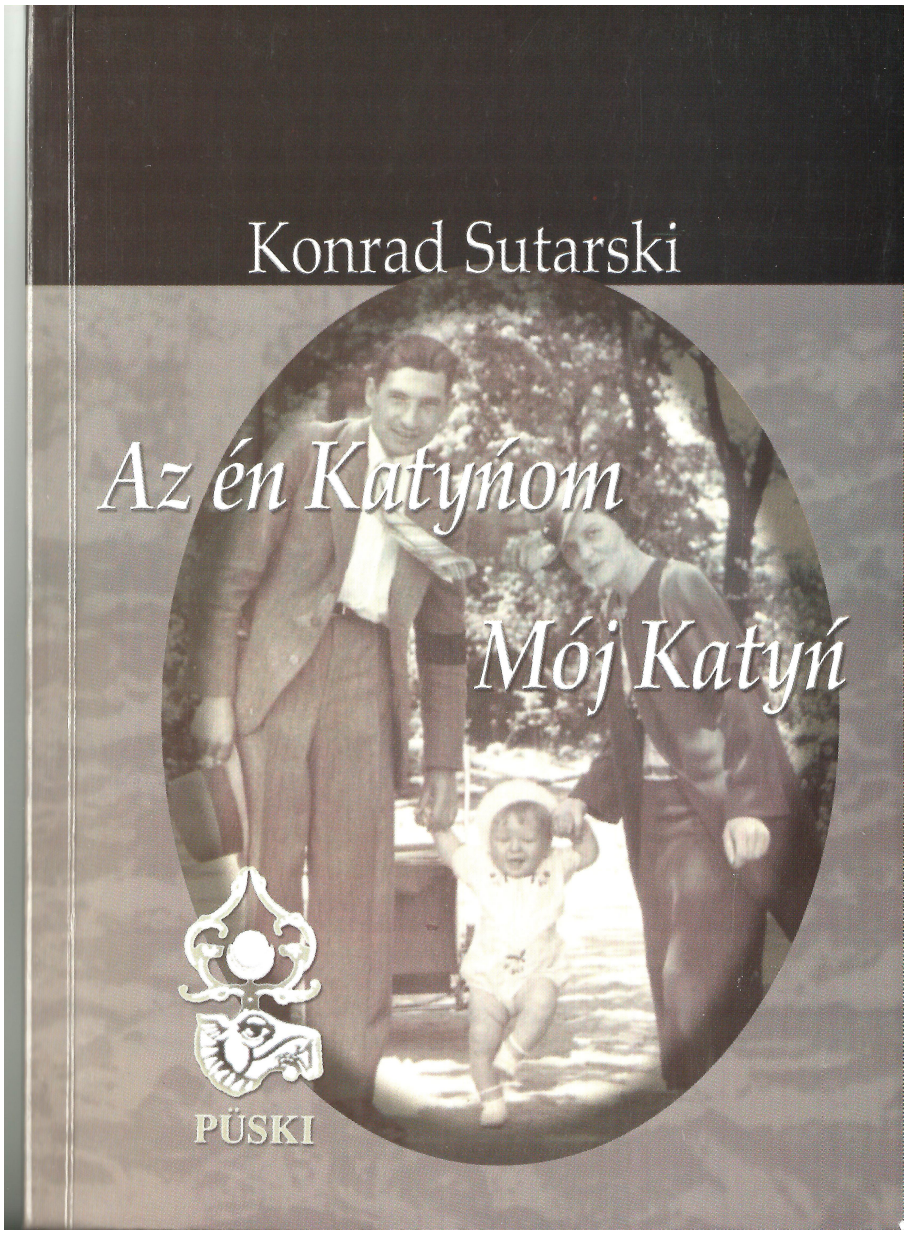
Bácsikámnak 1944-ben el kellett menekülnie Budapestről, mert jól tudta, hogy keresni fogja őt az NKVD. Gyanította, hogy a szovjet politikai rendőrség nem bocsát meg senkinek, aki ott járt a vérengzés színhelyén, holttesteket vizsgált, aláírta azt a jegyzőkönyvet, amely egészen mást tartalmazott, mint az oroszok által kiadott közlemény ...".

A budapesti Törvényszéki Orvostani Intézet áttelepítésével kapcsolatban viszont a következőket mondta a professzor egyik közeli munkatársa, dr. Tamáska Loránd (a Kő András által készített interjúban, in: „Magyar Nemzet" 2005. II. 25.):

„Orsós 1944-ben kitelepítette az egyetemet Németországba. Sokat szidták érte, de ő ezzel a

lépésével sokak életét mentette meg, akik így megmenekültek a szibériai munkatáboroktól." A háború után, 1949-ben, az egyre vérszomjasabb kommunizmus idején, a Magyar Tudományos Akadémia Orsós professzort — távollétében — kizárta tagjai sorából. A magyarázat így hangzott:

„A II. világháború idején részt vett a katyni tömegsírok feltárásában a hitleri kormányzat által létrehozott nemzetközi orvos szakértői bizottság tagjaként. Többek között ez ügyben adott hamis szakértői véleményéért háborús fűbűnösnek nyilvánították. Számos szakértői véleményét szélsőjobboldali politikai állásfoglalása befolyásolta. Több szélsőséges politikai egyesületnek vezetője, a Magyar Orvosok Nemzeti Egyesülete (MONE) országos elnöke volt." *(Magyar Életrajzi Lexikon, Budapest, 1990.)*

Konrad Sutarski
Az én Katyńom
Mój Katyń
PÜSKI